

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

MAREA CAMERĂ

CAUZA MASLOV împotriva AUSTRIEI

(Cererea nr. 1638/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 iunie 2008

Această hotărâre este definitivă, dar poate constitui subiectul unei revizuii editoriale.

În cauza Maslov împotriva Austriei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, întrunită în Marea Cameră constituită din :

Jean-Paul Costa, *președinte*,
Nicolas Bratza,
Peer Lorenzen,
Françoise Tulkens,
Josep Casadevall,
Ireneu Cabral Barreto,
Karel Jungwiert,
Elisabeth Steiner,
Alvina Gyulumyan,
Ineta Ziemele,
Isabelle Berro-Lefèvre,
Päivi Hirvelä,
Giorgio Malinverni,
András Sajó,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Ledi Bianku,
Nona Tsotsoria, *judecători*,

și Vincent Berger, *jurisconsult*,

După ce a deliberat la 6 februarie și la 28 mai 2008, în ședințe închise,
Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la cea din urmă dată :

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 1638/03) îndreptată împotriva Republicii Austria, prin care un cetățean bulgar, Dl Youri Maslov („reclamantul”), a sesizat Curtea, la 20 decembrie 2002, în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de către Dl M. Deuretsbacher, avocat la baroul din Viena. Guvernul austriac („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, ambasadorul Dl F. Trauttmansdorff, șef al Departamentului pentru drept internațional în cadrul Ministerului federal pentru Afaceri Externe.

3. Reclamantul pretinde, în special, că ordonanța de expulzare emisă împotriva sa și expulzarea sa în Bulgaria au antrenat încălcarea dreptului său la viața privată și de familie.

4. Cererea a fost repartizată primei Secțiuni a Curții (articolul 52 § 1 din Regulamentul Curții). La 2 iunie 2005, ea a fost declarată parțial admisibilă de către o Cameră a Secțiunii alcătuită din judecătorii : Christos Rozakis, Snejana Botoucharova, Anatoli Kovler, Elisabeth Steiner, Khanlar Hajiyeu, Dean Spielmann, Sverre Erik Jebens și grefierul secțiunii, Søren Nielsen. La 22 martie 2007 o cameră din aceeași secțiune, alcătuită din judecătorii : Christos Rozakis, Loukis Loucaides, Nina Vajić, Elisabeth Steiner, Khanlar Hajiyeu, Dean Spielmann, Sverre Erik Jebens și grefierul secțiunii Søren Nielsen, au pronunțat o hotărâre prin care au decis, cu patru voturi pentru și trei împotriva, că articolul 8 din Convenție a fost încălcat și că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului o sumă de 5,759.96 euro pentru costuri și cheltuieli.

5. La 24 septembrie 2007 colegiul Marii Camere a acceptat cererea Guvernului, care a solicitat retrimiteră cauzei în fața Marii Camere, în temeiul articolului 43 din Convenție.

6. Componența Marii Camere a fost stabilită în conformitate cu articolele 27 §§ 2 și 3 din Convenție și 24 din Regulament.

7. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații scrise. Guvernul bulgar nu și-a exercitat dreptul de a interveni în procedură (articolul 36 § 1 din Convenție).

8. La 6 februarie 2008 la Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, s-a desfășurat o audiere publică (articolul 59 § 3 din Regulament).

În fața Curții s-au prezentat :

– *din partea Guvernului*

DI F. TRAUTTMANSDORFF,

agent,

Dna B. OHMS,

DI C. SCHMALZL,

consilieri ;

– *din partea reclamantului*

DI M. DEURETSBACHER,

avocat.

Curtea a ascultat declarațiile Dnilor Deuretsbacher și Trauttmansdorff, apoi răspunsurile lor la întrebările mai multor judecători.

9. Ulterior, judecătorul supleant, András Sajó, a înlocuit judecătorul Riza Türmen, care nu a avut posibilitate să participe la proces (articolul 24 § 1 din Regulament).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

10. Reclamantul, născut în octombrie 1984, acum locuiește în Bulgaria.

11. În noiembrie 1990, la vârsta de șase ani, el a intrat în mod legal pe teritoriul Austriei împreună cu părinții săi, fratele și sora, după care a locuit în mod legal în această țară. Între timp, părinții săi, angajați în mod legal în câmpul muncii, au obținut cetățenia austriacă. Reclamantul a învățat în Austria.

12. La sfârșitul anului 1998, împotriva reclamantului a fost inițiată o procedură penală. Acesta era bănuit, printre altele, de spargere de mașini, magazine și distribuitoare automate, de furt de sticle goale de la un depozit, de faptul că a forțat un alt băiat să sustragă de la mama sa 1 000 de șilingi austrieci, împingându-l pe acesta și lovindu-l cu piciorul, astfel provocându-i vânătăi, și de faptul că a folosit un vehicul fără permisiunea proprietarului.

13. La 8 martie 1999 reclamantul a obținut un permis de ședere permanentă (*Niederlassungsbewilligung*).

14. La 7 septembrie 1999 tribunalul pentru minori (*Jugendgerichtshof*) din Viena a recunoscut reclamantul vinovat pe douăzeci și două de capete de acuzare de furt calificat săvârșit în grup (*gewerbsmäßiger Bandendiebstahl*) și tentativă de furt calificat săvârșit în grup, de organizarea unui grup criminal (*Erpressung*), de agresiuni (*Körperverletzung*) și utilizarea neautorizată a unui vehicol (*unbefugter Gebrauch eines Fahrzeugs*), infracțiuni comise în perioada noiembrie 1998 – iunie 1999. Instanța a condamnat reclamantul la închisoare pe un termen de optsprezece luni, treisprezece dintre care au fost suspendate condiționat sub supraveghere, și l-a obligat să urmeze un tratament de detoxifiere.

15. La 11 februarie 2000 reclamantul a fost arestat și împotriva lui au fost pornite alte urmăriri penale pentru o serie de furturi calificate săvârșite între iunie 1999 și ianuarie 2000. Reclamantul și complicitii săi erau bănuți că ar fi pătruns prin spargere în magazine și restaurante și ar fi sustras bani și bunuri. La 11 februarie 2000 tribunalul pentru minori din Viena a plasat reclamantul în detenție preventivă.

16. La 25 mai 2000 acest tribunal a recunoscut reclamantul vinovat pe optsprezece capete de acuzare de furt calificat și tentative de furt calificat și i-a aplicat o pedeapsă cu închisoarea pe un termen de cincisprezece luni. La stabilirea pedepsei, el a considerat recunoașterea vinovăției ca circumstanță atenuantă și, ca circumstanță agravantă, numărul infracțiunilor comise și faptul că reclamantul a săvârșit noi infracțiuni la scurt timp după ultima sa condamnare. De asemenea, tribunalul a menționat că, deși întotdeauna locuia împreună cu părinții, el nu era deloc influențat de educația lor, deseori lipsea de acasă și abandonase școala. De asemenea, instanța a remarcat că reclamantul nu a respectat cerința de a urma un tratament de

detoxificare. În consecință, suspendarea pedepsei cu închisoarea, aplicată prin hotărârea din 7 septembrie 1999, a fost revocată. În urma acestei hotărâri, reclamantul și-a executat pedeapsa cu închisoarea.

17. La 3 ianuarie 2001 Direcția federală a poliției (*Bundespolizeidirektion*) din Viena, în temeiul articolului 36 §§ 1 și 2 (1) al Legii din 1997 privind străinii (*Fremdengesetz*), a pronunțat împotriva reclamantului o decizie de expulzare pe un termen de 10 ani. Având în vedere condamnările acestuia, ea a considerat că aflarea lui în Austria este împotriva interesului public. Deoarece reclamantul a comis noi infracțiuni după prima sa condamnare, interesul general de apărare a ordinii și de prevenire a infracțiunilor a depășit interesul tânărului de a rămâne în Austria.

18. Fiind asistat de un avocat, reclamantul a depus o cerere de apel. El susținea că măsura de expulzare a antrenat încălcarea drepturilor sale garantate de articolul 8 din Convenție, deoarece minor fiind, a venit în Austria la vârsta de șase ani, toată familia locuia în această țară și nu avea nicio rudă în Bulgaria. De asemenea, el a invocat articolul 38 § 1 (4) al Legii din 1997 privind străinii, care prevedea că măsura de expulzare nu poate fi pronunțată împotriva unui străin care locuiește în mod legal în Austria din copilărie.

19. Printr-o decizie din 19 iulie 2001, Direcția pentru siguranța publică (*Sicherheitsdirektion*) din Viena a respins cererea de apel și a confirmat decizia Direcției federale de poliție.

20. La 17 august 2001 reclamantul a sesizat Curtea administrativă (*Verwaltungsgerichtshof*) și Curtea Constituțională (*Verfassungsgerichtshof*). El a subliniat faptul că a venit în Austria la vârsta de șase ani, a frecventat școala în această țară și nu vorbește limba bulgară, și nu are nici rude, nici alte relații sociale în Bulgaria. De asemenea, el a atras atenția asupra faptului că era încă minor.

21. La 18 septembrie 2001 Curtea administrativă a respins cererea reclamantului și a concluzionat că măsura de expulzare era justificată în sensul articolului 8 § 2 din Convenție. Ea a menționat că reclamantul a venit în Austria doar la vârsta de șase ani. Cu toate acestea – conform jurisprudenței sale constante – articolul 38 § 1 (4) al Legii din 1997 privind străinii interzicea pronunțarea unei măsuri de expulzare împotriva străinilor care locuiau deja legal în țară până a fi împlinit vârsta de trei ani. Având în vedere gravitatea și numărul de infracțiuni comise de către reclamant, faptul că el a comis noi infracțiuni la scurt timp după prima condamnare și gravitatea pedepselor aplicate, Curtea administrativă a considerat că măsura de expulzare nu constituia o ingerință disproporționată în exercitarea de către reclamant a drepturilor sale garantate de articolul 8, în pofida duratei aflării lui în Austria și a legăturile de familie din această țară.

22. Printr-o decizie din 19 septembrie 2001, Curtea Constituțională a suspendat executarea hotărârii de expulzare până la adoptarea unei decizii.

23. Reclamantul a fost eliberat la 24 mai 2002, fără a beneficia de eliberare înainte de termen. În cadrul audierii în fața Curții, avocatul reclamantului a menționat că clientul său, în timp ce se afla în detenție, a absolvit școala și, după eliberare, își ajută tatăl într-o afacere familială în domeniul transportului.

24. La 25 noiembrie 2002 Curtea Constituțională a refuzat să examineze cererea reclamantului pe motiv că nu are șanse de succes.

25. În decembrie 2002 au fost făcute mai multe încercări nereușite de a executa decizia de expulzare a reclamantului din Austria.

26. La 18 august 2003 Direcția federală a poliției din Viena a eliberat o nouă ordonanță care obliga reclamantul să părăsească Austria.

27. La 14 octombrie 2003 ordonanța a fost comunicată reclamantului la adresa părinților săi, ulterior Direcția federală a poliției din Viena a ordonat detenția reclamantului în vederea expulzării sale. Acesta a fost arestat la 27 noiembrie 2003.

28. La 22 decembrie 2003 reclamantul a fost expulzat în Sofia. Potrivit informațiilor comunicate de avocatul său la audiere, el nu a comis noi infracțiuni în Bulgaria, dar și-a găsit un loc de muncă.

29. În cadrul audierii, Guvernul a informat Curtea despre faptul că durata perioadei de expulzare va înceta la 3 ianuarie 2011 sau după zece ani de la pronunțare (paragraful 17 de mai sus).

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ RELEVANTĂ

A. Legea privind străinii

30. La momentul desfășurării faptelor, era în vigoare Legea din 1997 privind străinii. În părțile sale relevante speței, articolele 36-38 prevăd următoarele :

Articolul 36

„1) Împotriva unui străin poate fi dispusă o măsură de expulzare în cazul când fapte concrete sugerează, în baza unor motive, că aflarea acestuia :

1. reprezintă o amenințare pentru liniștea, ordinea și siguranța publice sau
2. contravine altor interese publice enunțate în articolul 8 § 2 din Convenția europeană a drepturilor omului

2) Existența faptelor concrete în sensul alineatului 1 se consideră că a fost stabilită în cazul când un străin

1. a fost condamnat de o jurisdicție austriacă la o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de trei luni, la o pedeapsă cu închisoarea parțial însoțită de suspendare sub supraveghere sau la o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de șase luni însoțită de suspendare sub supraveghere, sau a fost condamnat mai mult decât o dată printr-o hotărâre definitivă pentru aceeași tendință periculoasă de comitere a faptelor penale. ”

Articolul 37

„ 1) Atunci când o ordonanță de expulzare (...) poate provoca o ingerință în viața privată sau de familie a străinului, ea trebuie să fie pronunțată doar în caz de urgență necesară în vederea realizării unuia dintre scopurile enunțate în articolul 8 § 2 din convenția europeană a drepturilor omului.

2) (...) o ordonanță de expulzare nu poate fi nici într-un caz pronunțată dacă impactul său asupra situației străinului și familiei sale este mai important decât consecințele nefaste pe care le-ar avea lipsa unei asemenea măsuri. La stabilirea ponderii factorilor de mai sus, ar trebuie să se țină cont, printre altele, de următoarele circumstanțe :

1. durata șederii și nivelul de integrare a străinului sau ale membrilor familiei sale
2. trăinicia legăturilor de familie și altele. ”

Articolul 38

„ 1) O ordonanță de expulzare nu poate fi pronunțată dacă
(...)

4. străinul a locuit în țara de primire din copilărie și este stabilit în mod legal de mai mult ani. ”

31. Curtea administrativă a considerat că numai străinii care au crescut în Austria de la vârsta de cel mult trei ani pot pretinde că au trăit acolo din „copilărie,, în sensul articolului 38 § 1 (4) al Legii privind străinii (a se vedea, spre exemplu, decizia din 17 septembrie 2001, nr.96/18/0150, hotărârea din 2 martie 1999, nr. 98/18/0244, și hotărârea din 21 septembrie 2000, nr. 2000/18/0135).

B. Codul Civil

32. Articolul 21 § 2 din Codul Civil (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*) prevede :

„Sunt considerate minori persoanele care nu au atins vârsta de optsprezece ani: (...)”

Această formulare a articolului 21 din Codul Civil a intrat în vigoare la 1 iulie 2001. Înainte de această dată, vârsta majoratului era de nouăsprezece ani.

III. TEXTELE INTERNAȚIONALE RELEVANTE**A. Instrumentele Consiliului Europei**

33. Următoarele două recomandări ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei prezintă un interes deosebit în contextul acestei spețe :

34. Prima dintre ele este Recomandarea Rec(2000)15 a Comitetului de Miniștri privind securitatea migranților pe termen lung și care prevede, printre altele:

„ 4. Cu privire la protecția împotriva expulzării

a) Orice decizie de expulzare a unui imigrant pe termen lung ar trebui să ia în considerare, având în vedere principiul proporționalității și în lumina jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, următoarele criterii :

- conduita personală a imigrantului ;
- durata de ședere ;
- consecințele atât pentru imigrant, cât și pentru familia sa ;
- legăturile existente între imigrant și familia acestuia cu țara de origine.

b) În vederea aplicării principiului proporționalității stabilit la alineatul 4 a), Statele membre ar trebui să ia în considerare, în modul cuvenit, durata sau felul regimului de ședere, precum și severitatea infracțiunii comise de către imigrantul pe termen lung. Statele membre pot prevedea, printre altele, că un imigrant pe termen lung nu ar trebui să fie expulzat :

– după cinci ani de ședere, dacă nu a fost condamnat pentru o infracțiune penală la o pedeapsă cu închisoare pe un termen mai mare de doi ani fără suspendare ;

– după zece ani de ședere, dacă nu a fost condamnat pentru o infracțiune penală la o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de cinci ani fără suspendare ;

După douăzeci de ani de ședere, un imigrant pe termen lung nu ar trebui să fie pasibil de expulzare.

c) Imigranții pe termen lung, născuți pe teritoriul unui Stat membru sau care au fost admiși înainte de împlinirea vârstei de zece ani și care locuiesc acolo în mod legal și obișnuit, nu ar trebui să fie pasibili de expulzare după atingerea vârstei de optsprezece ani.

Imigranții pe termen lung minori nu pot fi, în principiu, obiectul unei măsuri de expulzare.

d) În orice caz, fiecare Stat membru ar trebui să poată prevedea, în legislația sa internă, posibilitatea de a expulza un imigrant pe termen lung, dacă acesta prezintă o amenințare serioasă pentru siguranța publică sau securitatea Statului. ”

35. Cea de-a doua este Recomandarea Rec(2002)4 cu privire la statutul juridic al persoanelor admise pentru reîntregirea familiei și precizează că în cazul în care este prevăzută o măsură cum ar fi retragerea sau refuzul de a prelungi permisul de ședere sau expulzarea unui membru de familie :

„ (...) Statele membre ar trebui să țină cont, în mod corespunzător, de criterii cum ar fi : locul său de naștere, vârsta pe care a avut-o când a intrat pe teritoriul Statului, durata sa de ședere, relațiile de familie, existența unei familii în Statul de origine, precum și trăinicia relațiilor sale sociale și culturale cu Statul de origine. Interesul și bunăstarea copiilor merită o atenție deosebită. ”

B. Instrumentele Organizației Națiunilor Unite

36. Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 și la care Austria este parte, prevede :

Articolul 1

„În sensul prezentei Convenții, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când, în baza legii aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă. ”

Articolul 3

„ 1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie considerate primordiale. ”

Articolul 40

„ 1. Statele părți recunosc oricărui copil suspect, acuzat sau dovedit că a comis o încălcare a legii penale, dreptul de a fi tratat într-un mod de natură să favorizeze simțul său de demnitate și al valorii personale, să întărească respectul său pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și să țină seama de vârsta sa ca și de necesitatea de a promova reintegrarea copilului și asumarea de către acesta a unui rol constructiv în societate.”

37. Comitetul pentru Drepturile Copilului, în observațiile sale finale cu privire la al doilea raport periodic privind Austriei (CRC/C/15/Add. 251, 31 martie 2005, §§ 53 și 54), și-a exprimat îngrijorarea cu privire la numărul tot mai mare a persoanelor sub vârsta de optsprezece ani aflați în detenție – fenomen care afectează în mod disproporționat minorii de origine străină – și recomandă, ținând cont de articolul 40 din Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptarea măsurilor corespunzătoare pentru a facilita readaptarea și reintegrarea socială a copiilor care au avut probleme cu sistemul justiției juvenile.

38. În observațiile sale generale nr. 10 (2007) cu privire la drepturile copiilor în sistemul justiției juvenile (CRC/C/GC/10, 25 aprilie 2007, § 71), Comitetul pentru Drepturile Copilului precizează în legătură cu măsurile ce urmează a fi luate în domeniul justiției juvenile :

„Comitetul dorește să sublinieze faptul că răspunsul la o infracțiune întotdeauna trebuie să fie proporțional nu numai cu circumstanțele și gravitatea infracțiunii, dar și cu vârsta, cu responsabilitatea scăzută, cu situația și necesitățile copilului, precum și cu diverse necesități, mai ales pe termen lung, ale societății. O abordare strict punitivă nu este compatibilă cu principiile directoare ale justiției juvenile enunțate în articolul 40 § 1 din Convenția cu privire la drepturile copilului (...) În cazurile de infracțiuni grave comise de copii, trebuie să fie prevăzute măsuri proporționale cu situația delicventului și cu gravitatea infracțiunii, ținând cont de necesitatea de asigurare a siguranței publice și de sancționare a infracțiunilor de acest fel. În cazul copiilor, asupra la asemenea considerațiuni întotdeauna trebuie să prevaleze necesitatea de a

asigura bunăstarea și interesul superior al copilului și de a promova reintegrarea acestuia.”

C. Dreptul și practica Uniunii Europene

39. Deoarece atât Austria, cât și Bulgaria, sunt membre ale Uniunii Europene din 1 ianuarie 1995 și, respectiv, 1 ianuarie 2007, este cazul de a menționa următoarele două directive, printre celelalte care examinează chestiuni ce țin de migrație, inclusiv condițiile care trebuie respectate în cazul expulzării cetățenilor unui alt Stat membru sau unui Stat terț.

40. Directiva 2003/109/CE privind statutul cetățenilor țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung, adoptată de Consiliu la 25 noiembrie 2003, în părțile sale relevante în cazul speței, prevede :

Articolul 12

„Protecția împotriva expulzării

1. Statele membre nu pot lua o decizie de expulzare a unui rezident pe termen lung decât dacă acesta reprezintă o amenințare reală și suficient de gravă pentru ordinea publică sau securitatea publică.

2. Decizia prevăzută la alineatul (1) nu poate fi justificată de rațiuni economice.

3. Înainte de a lua o decizie de expulzare a unui rezident pe termen lung, statele membre iau în considerare următoarele elemente:

- a) durata șederii pe teritoriul lor;
- b) vârsta persoanei în cauză ;
- c) consecințele pentru persoana în cauză și pentru membrii familiei sale;
- d) legăturile cu țara de reședință sau absența legăturilor cu țara de origine.

(...)”

41. Părțile relevante din cel de-al doilea text comunitar, Directiva 2004/38/CE a Parlamentului european și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul Statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, prevăd următoarele :

Articolul 27

„ Principii generale

1. Sub rezerva dispozițiilor prezentului capitol, statele membre pot restrânge libertatea de circulație și de ședere a cetățenilor Uniunii și a membrilor lor de familie, indiferent de cetățenie, pentru motive de ordine publică și siguranță publică sau sănătate publică. Aceste motive nu pot fi invocate în scopuri economice

2. Măsurile luate din motive de ordin public sau siguranță publică respectă principiul proporționalității și se întemeiază exclusiv pe conduita persoanei în cauză. Condamnările penale anterioare nu pot justifica în sine luarea unor asemenea măsuri.

Conduita persoanei în cauză trebuie să constituie o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății. Nu pot fi acceptate justificări care nu sunt direct legate de caz sau care sunt legate de considerații de prevenție generală

(...)”

Articolul 28

„Protecția împotriva expulzării

1. Înainte de a lua o decizie de expulzare de pe teritoriul său din motive de ordin public sau siguranță publică, statul membru gazdă ia în considerare diverși factori precum durata șederii individului respectiv pe teritoriul său, vârsta acestuia, starea lui de sănătate, situația sa familială și economică, integrarea sa socială și culturală în statul membru gazdă și legăturile sale cu țara de origine

2. Statul membru gazdă nu poate lua o decizie de expulzare împotriva unui cetățean al Uniunii sau a membrilor familiei sale, indiferent de cetățenie, care au dobândit dreptul de ședere permanentă pe teritoriul său, cu excepția cazurilor în care există motive imperative de ordin public sau siguranță publică.

3. Nu se poate lua o decizie de expulzare împotriva cetățenilor Uniunii, indiferent de cetățenia acestora, cu excepția cazului în care decizia se bazează pe motive imperative de siguranță publică definite de statele membre, dacă aceștia:

a) și-au avut reședința în statul membru gazdă în cei zece ani anteriori

b) sunt minori, cu excepția cazului în care expulzarea este în interesul copilului, în conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, încheiată la 20 noiembrie 1989. ”

42. Din jurisprudența Curții de justiție a Comunităților Europene (CJCE) rezultă că orice decizie de refuz al accesului pe teritoriu sau de expulzare trebuie să se întemeieze pe conduita personală a individului în cauză și pe o evaluare a situației pentru a ști dacă acesta prezintă o amenințare reală, actuală și suficient de gravă pentru ordinea publică, siguranța publică sau sănătatea publică.

43. În hotărârea sa *Orfanopoulos v. Land Baden-Württemberg și Oliveri v. Land Baden-Württemberg* din 29 aprilie 2004 (cauzele C-482/01 și C-493/01, dispozitiv, punctul 3-5), CJCE a menționat :

„3. Articolul 3 din directiva 64/221 se opune practicii naționale conform căreia jurisdicțiile naționale nu ar trebui să ia în considerare, atunci când verifică legalitatea măsurii de expulzare ordonată împotriva resortisantului unui alt Stat membru, a elementelor factice intervenite după luarea ultimei decizii a autorităților competente care ar putea atrage dispariția sau diminuarea în mod semnificativ a amenințării pe care o constituie la moment, pentru ordinea publică, conduita persoanei în cauză. Acesta este mai ales cazul în care între data deciziei de expulzare și data verificării legalității acestei decizii de către jurisdicția competentă, a trecut o perioadă mai lungă de timp.

4. Articolele 39 CE și 3 din directiva 64/221 se opun legislației sau practicii naționale prin care este dispusă o măsură de expulzare de pe teritoriu a resortisantului unui alt Stat membru care a fost condamnat la o anumită pedeapsă pentru infracțiunile comise, fără a se ține cont de considerente de familie, doar în baza presupunerii că acesta trebuie să fie expulzat, fără a se ține cont în modul corespunzător de comportamentul personal sau amenințarea pe care acesta o reprezintă pentru ordinea publică.

5. Articolul 39 CE și directiva 64/221 nu se opun măsurii de expulzare a resortisantului unui Stat membru care a fost condamnat la o anumită pedeapsă pentru anumite tipuri de infracțiuni și care, pe de o parte, reprezintă la moment o amenințare pentru ordinea publică și, pe de altă parte, a locuit mai mulți ani în Statul membru gazdă și poate invoca considerente de familie împotriva expulzării sale, cu condiția că evaluarea ocazională de către autoritățile naționale a stabilirii echilibrului just între interesele legitime în cauză este efectuată în conformitate cu principiile generale ale dreptului comunitar și, în special, ținând cont, în mod corespunzător, de respectarea drepturilor fundamentale, cum ar fi protecția vieții de familie. ”

44. În hotărârea sa *Comisia Comunităților europene v. Spania* din 31 ianuarie 2006 (cauza C-503/03, dispozitiv, punctul 1), CJCE s-a exprimat în felul următor :

„ (...) prin refuzul accesului Dlui Farid pe teritoriul Statelor părți la Acordul privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnat la 14 iunie 1985 la Schengen, precum și prin refuzul de a perfecta o viză de intrare pe teritoriul acestor State Dlor Farid și Bouchair, resortisanți ai unui Stat terț, ambii soți ai resortisanților unui Stat membru, în baza singurului motiv că aceștia erau înregistrați în sistemul de informații Schengen în scopurile nepermitterii intrării acestora, fără a verifica în prealabil dacă prezența acestor persoane reprezenta o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă care afectează un interes fundamental al societății, Regatul Unit nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 1-3 din directiva 64/221/CEE a Consiliului, din 25 februarie 1964, de a coordona măsurile speciale referitoare la circulația și șederea cetățenilor străini, care sunt justificate de motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică. ”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

45. Reclamantul s-a plâns pe decizia de expulzare pronunțată împotriva sa și expulzarea sa ulterioară în Bulgaria. El a invocat articolul 8 din Convenție care, în părțile sale relevante, prevede următoarele :

„ 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, (...)

2. Nu este admisă ingerința unei autorități publice în exercitarea acestui drept, decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică

a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora. ”

A. Hotărârea Camerei

46. Camera a menționat că reclamantul nu a contestat existența unei ingerințe în dreptul său la respectarea vieții private și de familie.

47. Aceasta a admis că măsura disputată era prevăzută în dreptul intern, și anume articolul 36 § 1 al Legii din 1997 privind străinii, și că nu era nimic arbitrar în refuzul de a aplica articolul 38 § 1 (4) din această lege, care, potrivit jurisprudenței constante a Curții administrative, interzice pronunțarea unei decizii de expulzare a străinilor care locuiesc în mod legal în Austria de la vârsta de cel puțin trei ani. În plus, Camera a stabilit că părțile nu au disputat faptul că ingerința urmărea un scop legitim, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor.

48. Reamintind jurisprudența constantă a Curții cu privire la articolul 8 în ceea ce privește expulzarea străinilor condamnați pentru infracțiuni, inclusiv hotărârea pronunțată recent de către Marea Cameră în cauza *Üner v. Olanda* ([GC], nr. 46410/99, §§ 57-58, CEDH 2006-XII), Camera a indicat factorii relevanți care urmează a fi luați în considerare, și anume :

- natura și gravitatea infracțiunilor comise de reclamant ;
- durata șederii persoanei în cauză în țara gazdă ;
- perioada de timp care s-a scurs între săvârșirea infracțiunii și impunerea măsurii disputate, și conduita reclamantului în această perioadă ;
- trăinicia legăturilor sociale, culturale și de familie cu țara gazdă și cu țara de destinație.

49. Aplicând aceste criterii în prezenta speță, Camera a ținut cont de faptul că reclamantul a venit în Austria la vârsta de șase ani împreună cu familia, că el vorbea germana și că a învățat la școală în Austria, că infracțiunile pe care le-a săvârșit, deși de o anumită gravitate, au fost mai degrabă exemple tipice ale delincvenței juvenile și, cu excepția uneia, nu au implicat nici acte de violență, nici trafic de droguri. Mai mult decât atât, Camera a ținut cont de conduita reclamantului după eliberare sa în mai 2002 până la expulzarea în decembrie 2003, de trăinicia legăturilor sociale, culturale și familiale în Austria și de lipsa oricăror legături cu Bulgaria, țara sa de origine. Având în vedere aceste elemente, ea a considerat că o interdicție de ședere pe un termen de zece ani, deși având o durată limitată, a fost neproportională cu scopul legitim urmărit. Prin urmare, aceasta a considerat că a avut loc o încălcare a articolului 8 din Convenție.

B. Argumentele părților

1. Reclamantul

50. Reclamantul a subliniat faptul că atunci când împotriva sa a fost pronunțată decizia de expulzare el era minor și că, prin urmare, această măsură a afectat în primul rând „viața [sa] de familie”.

51. Reclamantul a fost de acord cu hotărârea Camerei și a precizat că aceasta, în mod corespunzător, a ținut cont de faptul că el era adolescent la momentul comiterii infracțiunilor și acestea, cu o excepția uneia, nu au implicat acte de violență. În schimb, el a contestat argumentul Guvernului potrivit căruia infracțiunile comise de un consumator de droguri, cum ar fi furturile, sunt la fel de grave ca și traficul de droguri. În plus, el a invocat trăinicia legăturilor sale de familie, susținând că după eliberare a locuit cu părinții și că însăși mama sa l-a însoțit în Bulgaria atunci când a fost expulzat pentru a-l ajuta în primele săptămâni. El la fel a precizat că toți anii de școală i-a petrecut în Austria și a adăugat că, deși a abandonat școala în perioada comiterii infracțiunilor, el și-a finalizat studiile în timpul executării pedepsei cu închisoarea.

52. În cele din urmă, reclamantul a afirmat că nu are legături de familie sau sociale în Bulgaria. Cât privește cunoașterea limbii bulgare, acesta a menționat în cadrul audierii în fața Curții că familia sa aparține minorității turce din Bulgaria. Prin urmare, el nu cunoaște deloc limba bulgară.

2. Guvernul

53. Guvernul nu contestă că expulzarea a constituit o ingerință în viața privată și de familie a reclamantului. Totodată, el a remarcat faptul că, deși la momentul pronunțării măsurii reclamantul era minor, acesta a atins majoratul în timpul procesului. Guvernul a mai adăugat că relația dintre un adult și părinții săi nu se consideră a fi neapărat o „viață de familie”.

54. Guvernul și-a axat observațiile pe necesitatea ingerinței. Acesta a afirmat că în hotărârea sa Camera nu a ținut cont de marja de apreciere a Statului. Astfel, Camera nu s-a limitat la examinarea respectării principiilor directe care rezultă din jurisprudența Curții, dar de fapt a substituit autoritățile naționale în stabilirea echilibrului dintre interese. Prin urmare, Curtea a acționat ca o curte de apel sau, după cum se spune uneori, ca o „a patra instanță”.

55. Guvernul a supus criticii lipsa de claritate în jurisprudența Curții și a susținut că, având în vedere evoluția acestei jurisprudențe și diferențele de abordare și elucidare adoptate de diverse Camere, pentru autoritățile naționale este dificil de a evita decizii care încalcă articolul 8 din Convenție.

56. Guvernul a considerat că hotărârea Camerei nu aplică corect criteriile expuse în hotărârile *Boultif v. Elveția* (nr. 54273/00, § 48, CEDH 2001-IX) și *Üner* (citată mai sus, § 57). În opinia sa, infracțiunile comise de

reclamant erau destul de grave. Aceste infracțiuni au fost săvârșite de o persoană dependentă de droguri, de aceea ar trebui să le fie acordată o importanță la fel de mare ca și infracțiunilor legate de droguri. Mai mult decât atât, sentința a fost destul de gravă, având în vedere faptul că, în conformitate cu articolul 5 § 4 din Legea cu privire la tribunalul pentru minori, pedeapsa maximală a fost redusă în jumătate. În plus, reclamantul nu avea legături de familie trainice, deoarece nu se afla sub influența educativă a părinților și, spre deosebire de reclamantii în cauzele *Boultif* și *Üner* (hotărâri precitate), el încă nu-și întemeiase propria familie, nu avea relații sociale trainice și nu era integrat în societate deoarece a renunțat la școală, nu a urmat nicio pregătire profesională și niciodată nu a lucrat în Austria.

57. Guvernul a menționat anterior că reclamantul ar fi trebuit să aibă unele cunoștințe de limbă bulgară deoarece a locuit primii șase ani de viață în Bulgaria. Totodată, la audiere, el nu a contestat explicația oferită de reclamant cu privire la lipsa lui de cunoștințe de limbă bulgară (paragraful 52 de mai sus).

58. Mai mult decât atât, Guvernul a abordat un punct de principiu, și anume că în hotărârea sa Camera a ținut cont de faptele survenite după decizia internă definitivă, inclusiv conduita reclamantului după eliberarea lui în mai 2002 până la expulzarea acestuia în decembrie 2003.

59. Invocând cauza *Kaya v. Germania* (nr. 31753/02, § 57, 28 iunie 2007), el a afirmat că data de reper este cea la care decizia de expulzare a devenit definitivă în cadrul procedurii interne, astfel Curtea nu ar trebui să ia în considerare niciun eveniment ulterior. Orice altă interpretare ce ar permite luarea în considerare a evenimentelor survenite după decizia internă definitivă ar fi în contradicție cu însăși esența regulii de epuizare a căilor de recurs interne prevăzută de articolul 35 § 1, și anume că un Stat contractant este responsabil de presupuse încălcările doar după ce a avut ocazia de a le soluționa în propria ordine juridică. De fapt, dreptul intern prevedea posibilitatea revocării deciziei de expulzare, fie la cererea reclamantului, fie la inițiativa autorităților, după dispariția motivelor care au justificat pronunțarea acestei măsuri.

60. Guvernul a precizat că această cauză a fost neordinară prin faptul că, de obicei, perioada între data la care măsura de expulzare devine definitivă și data expulzării este foarte scurtă. Perioada îndelungată de timp în prezenta speță se explică prin faptul că autoritățile au așteptat ca reclamantul să atingă majoratul pentru a-l expulza.

C. Aprecierea Curții

1. Cu privire la existența unei ingerințe în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și de familie

61. Curtea consideră că pronunțarea și executarea deciziei de expulzare împotriva reclamantului a constituit o ingerință în exercitarea dreptului lui la respectarea „vieții [sale] private și de familie”. Ea reamintește că problema existenței vieții de familie în sensul articolului 8 trebuie evaluată în contextul situației în perioada în care măsura de expulzare a devenit definitivă (*El Boujaïdi v. Franța*, hotărârea din 26 septembrie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-VI, p. 1990, § 33, *Ezzouhdi v. Franța*, nr. 47160/99, § 25, 13 februarie 2001, *Yildiz v. Austria*, nr. 37295/97, § 34, 31 octombrie 2002, *Mokrani v. Franța*, nr. 52206/99, § 34, 15 iulie 2003, și *Kaya*, citată mai sus, § 57).

62. La momentul impunerii măsurii de expulzare reclamantul era minor. El a atins vârsta majoratului, mai exact optsprezece ani, în noiembrie 2002, când măsura a devenit definitivă, după pronunțarea deciziei Curții Constituționale, dar încă locuia cu părinții. În orice caz, Curtea a admis în anumite cauze referitoare la tineri adulți care încă nu și-au întemeiat propria familie, că legăturile lor cu părinții și alte rude apropiate pot fi considerate ca o „viață de familie” (*Bouchelkia v. Franța*, hotărârea din 29 ianuarie 1997, *Culegere* 1997-I, p. 63, § 41, *El Boujaïdi*, citată mai sus, § 33, și *Ezzouhdi*, citată mai sus, § 26).

63. În plus, Curtea reamintește că nu toți imigranții stabiliți, indiferent de durata șederii lor în țara din care aceștia urmează a fi expulzați, trebuie neapărat să aibă o „viață de familie” în sensul articolului 8. Cu toate acestea, întrucât articolul 8 protejează și dreptul de a întemeia și a întreține relații cu semenii și cu lumea exterioară și că uneori acesta cuprinde aspecte ale identității sociale a individului, trebuie admis faptul că totalitatea relațiilor sociale între imigranții stabiliți și comunitatea în care ei trăiesc constituie un element al noțiunii de „viață privată” în sensul articolului 8. Indiferent de existența sau nu a unei „vieți de familie”, expulzarea unui imigrant stabilit este considerată ca o ingerință în dreptul lui la respectarea vieții private. Și doar în dependență de circumstanțele cauzei înaintate în fața sa, Curtea va decide dacă va pune accent mai degrabă pe „viața de familie” decât pe „viața privată” (*Üner*, citată mai sus, § 59).

64. În consecință, măsurile contestate au afectat atât „viața privată” a reclamantului, cât și „viața de familie” a acestuia.

65. O astfel de ingerință va fi contrară articolului 8 din Convenție, cu excepția cazului în care aceasta se poate justifica conform alineatului 2 al acestui articol, și anume dacă este „prevăzută de lege”, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime enumerate în această dispoziție și dacă este „necesară într-o societate democratică” pentru a-l sau a le atinge.

2. „Prevăzută de lege”

66. Măsura contestată este prevăzută în dreptul intern, și anume articolul 36 § 1 al Legii din 1997 privind străinii. Reclamantul nu a susținut argumentul potrivit căruia Curtea administrativă a refuzat în mod arbitrar să aplice articolul 38 § 1 (4) din această lege. Marea Cameră observă, la fel cum a observat și Camera, că, potrivit jurisprudenței constante a Curții administrative, articolul 38 § 1 (4) este aplicabil doar în cazul străinilor care au venit în Austria la vârsta de cel puțin trei ani și care au locuit în mod legal în această țară (paragrafele 31 și 47 de mai sus). Reclamantul a venit în Austria doar la vârsta de șase ani. Marea Cameră nu are deci niciun motiv de a adopta o concluzie diferită de cea a Camerei, potrivit căreia ingerința disputată era „prevăzută de lege”.

3. Scopul legitim

67. Nu a fost contestat faptul că ingerința a urmărit un scop legitim și anume cel de „apărare a ordinii și de prevenire a infracțiunilor”.

4. „Necesară într-o societate democratică”

a) Principii generale

68. Principala problemă care urmează să fie determinată este dacă ingerința a fost „necesară într-o societate democratică”. Principiile fundamentale în această privință sunt consacrate în jurisprudența Curții și recent au fost rezumate după cum urmează : (Üner, citată mai sus, §§ 54-55 și 57-58) :

„ 54. Curtea reafirmă de la bun început că, potrivit unui principiu de drept internațional consacrat, Statele au dreptul, sub rezerva obligațiilor sale în baza tratatelor, să controleze intrarea și șederea străinilor pe teritoriul lor (a se vedea, printre multe altele, *Abdulaziz, Cabales și Balkandali v. Regatul Unit*, hotărâre din 28 mai 1985, seria A nr. 94, p. 34, § 67, *Boujlifa v. Franța*, hotărâre din 21 octombrie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-VI, p. 2264, § 42). Convenția nu garantează dreptul unui străin de a intra sau de a locui într-o anumită țară și, în exercitarea misiunii sale de menținere a ordinii publice, Statele contractante au dreptul de a expulza un străin condamnat pentru infracțiuni. Cu toate acestea, în măsura în care pot afecta un drept protejat de articolul 8 § 1, deciziile lor în acest domeniu trebuie să fie prevăzute de lege și să se dovedească necesare într-o societate democratică, și anume să fie justificate printr-o necesitate socială imperioasă și, în special, să fie proporționale scopului legitim urmărit (*Dalia v. Franța*, hotărârea din 19 februarie 1998, *Culegere* 1998-I, p. 91, § 52, *Mehemi v. Franța*, hotărârea din 26 septembrie 1997, *Culegere* 1997-VI, p. 1971, § 34, *Boultif v. Elveția*, citată mai sus, § 46, și *Slivenko v. Letonia* [GC], nr. 48321/99, CEDH 2003-X, § 113).

55. Curtea consideră că aceste principii se aplică indiferent de faptul dacă un străin a venit în țara gazdă la o vârstă adultă, în copilărie sau înainte de a se fi născut. În acest sens ea face referire la Recomandarea 1504 (2001) privind non-expulzarea imigranților pe termen lung, în care Adunarea parlamentară a Consiliului Europei

recomandă Comitetului de Miniștri să invite Statele membre, printre altele, să garanteze ca imigranții pe termen lung născuți sau crescuți în țara gazdă să nu poată fi în niciun caz expulzați (paragraful 37 de mai sus). În timp ce unele State contractante au adoptat legi și reglementări care prevăd că imigranții pe termen lung născuți pe teritoriul lor sau veniți pe teritoriul lor în copilărie nu pot fi expulzați în baza antecedentelor penale ale acestora (paragraful 39 de mai sus), un asemenea drept absolut de non-expulzare nu poate rezulta din articolul 8 al Convenției, alineatul 2 al căruia este formulat în termeni care permit în mod explicit excepții de la drepturile generale garantate în alineatul 1.

(...)

57. Chiar dacă în aceste condiții articolul 8 din Convenție nu conferă unei anumite categorii de străini un drept absolut de a nu fi expulzați, jurisprudența Curții demonstrează pe larg că există circumstanțe în care expulzarea unui străin implică încălcarea acestei dispoziții (a se vedea, spre exemplu, hotărârile *Moustaquim v. Belgia*, *Beldjoudi v. Franța* și *Boultif v. Elveția*, precitate ; a se vedea, de asemenea, *Amrollahi v. Danemarca*, nr. 56811/00, 11 iulie 2002, *Yilmaz v. Germania*, nr. 52853/99, 17 aprilie 2003, și *Keles v. Germania* nr. 32231/02, 27 octombrie 2005). În cauza *Boultif*, citată anterior, Curtea a enumerat criteriile care le utilizează pentru a aprecia dacă o măsură de expulzare era necesară într-o societate democratică și proporțională scopului legitim urmărit. Aceste criterii, reproduse la paragraful 40 din hotărârea Camerei, sunt următoarele:

- natura și gravitatea infracțiunii săvârșite de reclamant;
 - durata șederii persoanei în cauză în țara din care urmează a fi expulzat;
 - perioada de timp care s-a scurs de la comiterea infracțiunii, precum și conduita reclamantului în această perioadă;
 - naționalitatea diverselor persoane în cauză;
 - situația familială a reclamantului, în special, după caz, durata căsătoriei acestuia, precum și alți factori care dovedesc caracterul efectiv al unei vieți de familie în cadrul unui cuplu;
 - dacă soțul sau soția cunoștea la momentul întemeierii unei familii despre infracțiunea comisă;
 - dacă au rezultat copii din căsătorie și, în acest caz, vârsta acestora;
- și
- gravitatea dificultăților cu care soțul sau soția riscă să se confrunte în țara în care reclamantul urmează a fi expulzat.

58. Curtea dorește să clarifice două criterii care sunt, probabil, deja implicit incluse în cele identificate în hotărârea *Boultif* :

- interesul și bunăstarea copiilor, mai ales gravitatea dificultăților cu care copiii reclamantului riscă să se confrunte în țara în care acesta urmează a fi expulzat ; și
- trănicia legăturilor sociale, culturale și familiale cu țara gazdă și cu țara de destinație.

În ceea ce privește primul criteriu, Curtea menționează că acesta se reflectă deja în jurisprudența sa actuală (a se vedea, spre exemplu, *Şen v. Olanda*, nr. 31465/96, § 40, 21 decembrie 2001, *Tuquabo-Tekle și alții v. Olanda*, nr. 60665/00, § 47, 1 decembrie 2005) și că este în conformitate cu Recomandarea Comitetului de Miniștri Rec(2002)4

privind statutul juridic al persoanelor admise pentru reîntregirea familiei (paragraful 38 de mai sus).

În ceea ce privește cel de-al doilea criteriu, ar trebui remarcat faptul că deși reclamantul din cauza *Boultif* era deja adult când a venit în Elveția, Curtea a considerat că „criteriile *Boultif*” se aplică *a fortiori* în cazurile în care reclamanții s-au născut în țara gazdă sau au ajuns acolo în copilărie (a se vedea *Mokrani v. Franța*, nr. 52206/99, § 31, 15 iulie 2003). De fapt, raționamentul care stă la baza deciziei de a face din durata șederii unei persoane în țara gazdă unul dintre elementele ce urmează a fi luate în considerare, constă în ipoteza conform căreia cu cât mai lungă este perioada de ședere a unei persoane într-o anumită țară, cu atât mai trainice sunt legăturile sale cu această țară și cu atât mai slabe sunt legăturile sale cu țara de origine. Este evident că, în contextul acestor considerații, Curtea va ține cont de situația particulară a străinilor care și-au petrecut în mare parte, dacă nu integral, copilăria în țara gazdă, care au fost crescuți și educați acolo.”

69. În hotărârea *Üner*, precum și în hotărârea *Boultif* citată mai sus (§ 48), Curtea a avut grijă să stabilească criteriile – enunțate în jurisprudența sa anterioară – care urmează să fie aplicate la evaluarea dacă o măsură de expulzare este necesară într-o societate democratică și dacă este proporțională scopului legitim urmărit.

70. Curtea subliniază că, în timp ce criteriile stabilite în jurisprudența sa și enunțate în hotărârile *Boultif* și *Üner* vizează facilitarea aplicării articolului 8 de către instanțele naționale în cauzele cu privire la expulzare, ponderea lor va varia în mod inevitabil în dependență de circumstanțele particulare ale fiecărei cauze. Mai mult decât atât, ar trebui să se țină cont de faptul că, în cazul în care, precum în speță, ingerința în exercitarea drepturilor reclamantului protejate de articolul 8 urmărește scopul legitim de apărare a ordinii și de prevenire a infracțiunilor (paragraful 67 de mai sus), criteriile menționate anterior trebuie să ajute la evaluarea măsurii în care reclamantul riscă să provoace dezordini sau să se angajeze în activități criminale.

71. Într-un caz similar cu cel de față, în care persoana care trebuie să fie expulzată este un tânăr adult care încă nu și-a întemeiat propria familie, criteriile relevante sunt următoarele :

- natura și gravitatea infracțiunii săvârșite de reclamant ;
- durata șederii reclamantului în țara din care urmează a fi expulzat ;
- perioada de timp care s-a scurs de la comiterea infracțiunii, precum și conduita reclamantului în această perioadă;
- trăinicia legăturilor sociale, culturale și familiale cu țara gazdă și cu țara de destinație.

72. Curtea ar dori de asemenea să precizeze că la aplicarea unora dintre criteriile menționate mai sus poate avea importanță vârsta persoanei în cauză. Spre exemplu, pentru a evalua natura și gravitatea infracțiunii comise de reclamant este cazul de a examina dacă el a săvârșit-o când era minor sau când era adult (a se vedea, spre exemplu, *Moustaquim v. Belgia*, hotărârea

din 18 februarie 1991, seria A nr. 193, p. 19, § 44, și *Radovanovic v. Austria*, nr. 42703/98, § 35, 22 aprilie 2004).

73. Mai mult decât atât, atunci când este examinată durata șederii reclamantului în țara din care urmează a fi expulzat și trăinicia legăturilor sale sociale, culturale și familiale cu țara gazdă, în mod clar urmează a distinge situațiile în care persoana în cauză a venit în țară din copilărie sau tinerețe, sau dacă s-a născut acolo, sau dacă a venit când deja era adultă. Această diferențiere este reflectată în diverse instrumente ale Consiliului Europei, inclusiv în recomandările Rec(2001)15 și Rec(2002)4 ale Comitetului de Miniștri (paragrafele 34-35 de mai sus).

74. Deși articolul 8 nu conferă unei anumite categorii de străini un drept absolut de a nu fi expulzați (*Üner*, citată mai sus, § 57), Curtea a recunoscut deja necesitatea de a lua în considerare situația specială a străinilor care au petrecut cea mai mare parte, sau chiar toată copilăria, în țara gazdă, care au fost crescuți și educați acolo (*Üner*, citată mai sus, § 58 *in fine*).

75. Pe scurt, Curtea consideră că în cazul unui imigrant pe termen lung care a petrecut în mod legal cea mai mare parte sau chiar toată copilăria și tinerețea în țara gazdă, ar trebui înaintate argumente foarte serioase pentru a justifica exulzarea acestuia, cu atât mai mult dacă persoana în cauză a comis infracțiunile care au motivat măsura de expulzare fiind minor.

76. În cele din urmă, Curtea reamintește că autoritățile naționale beneficiază de o anumită marjă de apreciere atunci când apreciază dacă o ingerință în exercitarea unui drept protejat de articolul 8 este necesară într-o societate democratică și proporțională scopului legitim urmărit (*Slivenko v. Letonia* [GC], nr. 48321/99, § 113, CEDH 2003-X, și *Berrehab v. Olanda*, hotărârea din 21 iunie 1988, seria A nr. 138, p. 15, § 28). Totodată, Curtea a susținut în mod constant că sarcina sa constă în aprecierea dacă măsurile contestate au respectat echilibrul just între interesele implicate, și anume, pe de o parte, drepturile persoanei în cauză protejate de Convenție și, pe de altă parte, interesele societății (a se vedea, printre multe altele, *Boultif*, citată mai sus, § 47). Această marjă de apreciere a Statului este în acord perfect cu supravegherea europeană înglobând atât legea, cât și deciziile care o pun în aplicare, chiar și atunci când aceste decizii emană de la o instanță independentă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Societatea Colas Est și alții v. Franța*, nr. 37971/97, § 47, CEDH 2002-III). Curtea este prin urmare competentă de a decide în ultimă instanță dacă o măsură de expulzare este compatibilă cu articolul 8.

b) Aplicarea principiilor menționate mai sus în cazul speței

i. Natura și gravitatea infracțiunilor comise de reclamant

77. Curtea menționează că reclamantul a comis infracțiunile în cauză în decurs de un an și trei luni, și anume între noiembrie 1998 și ianuarie 2000

(paragrafele 14 și 15 de mai sus), când acesta avea între paisprezece și cincisprezece ani.

78. În septembrie 1999 reclamantul a fost acuzat pentru prima dată pe douăzeci și două de capete de furt calificat săvârșit în grup și de tentativă de furt calificat săvârșit în grup, de organizarea unui grup criminal, de șantaj, agresiuni și utilizarea neautorizată a unui vehicul. El a fost condamnat la închisoare pe un termen de optsprezece luni, treisprezece dintre care au fost cu suspendare condiționată sub supraveghere, și a fost obligat să urmeze un tratament de detoxificare, din cauza consumului de droguri.

79. A doua oară, în mai 2000, reclamantul a fost acuzat pe optsprezece capete de furt calificat sau tentative de furt și a fost condamnat la închisoare pe un termen de cincisprezece luni. Deoarece reclamantul nu a respectat condiția de a urma un tratament de detoxificare, tribunalul a revocat suspendarea executării primei condamnări.

80. Marea Cameră a fost de acord cu opinia Camerei care a considerat că infracțiunile comise de reclamant erau de o anumită gravitate și că acestuia i-au fost aplicate pedepse grave, mai exact o pedeapsă efectivă cu închisoarea pentru o perioadă totală de doi ani și nouă luni. Guvernul a susținut că aceste infracțiuni trebuie să fie considerate la fel de grave cum sunt cele legate de droguri, deoarece reclamantul fiind consumator de droguri a săvârșit infracțiunile date pentru a-și finanța consumul de droguri. Curtea nu este de acord cu acest punct de vedere. Într-adevăr, în ceea ce privește traficul de droguri, ea a dat dovadă de înțelegere pentru fermitatea autorităților naționale față de cei care contribuie la răspândirea acestui flagel (a se vedea, spre exemplu, *Dalia v. Franța*, hotărârea din 19 februarie 1998, *Culegere* 1998-I, p. 92, § 54, și *Baghli v. Franța*, nr. 34374/97, § 48, CEDH 1999-VIII). Totodată, ea nu a adoptat aceeași abordare în privința persoanele condamnate pentru consum de droguri (*Ezzouhdi*, citată mai sus, § 34).

81. În opinia Curții, aspectul decisiv în speță este vârsta tânără la care reclamantul a comis infracțiunile și caracterul lor non-violent, cu excepția uneia singure. Acest aspect face o distincție clară între prezenta speță și cauzele *Boultif* și *Üner* (citate mai sus) în care măsurile de expulzare au fost determinate de infracțiuni însoțite de violență – jaf în prima cauză, și omor din imprudență și agresiune săvârșită de un adult, în cea de-a doua cauză. Examinând conduita reclamantului care a stat la baza condamnării acestuia, Curtea remarcă faptul că majoritatea infracțiunilor au constituit spargerii de distribuitoare automate de produse, mașini, magazine și restaurante, precum și furturi de bani și bunuri. Singura infracțiune violentă de care a fost acuzat reclamantul a fost împingerea și lovirea cu piciorul a unui alt tânăr, provocându-i astfel contuzii. Fără a subestima gravitatea acestor acte și a daunelor provocate, Curtea susține că ele ar putea fi considerate ca acte de delincvență juvenilă.

82. În opinia Curții, în cazul în care măsura de expulzare este determinată de infracțiunile comise de un minor, este necesar să se ia în considerare interesul superior al copilului. Jurisprudența Curții privind articolul 8 se referă la această obligație în diferite contexte (a se vedea, spre exemplu, în domeniul protecției copilăriei, *Scozzari și Giunta v. Italia* [GC], nrele 39221/98 și 41963/98, § 148, CEDH 2000-VIII), inclusiv expulzarea străinilor (*Üner*, citată mai sus, § 58). În cauza *Üner* a trebuit să fie examinată situația copiilor în calitate de membri ai familiei unei persoane ce urma să fie expulzată. Ea a subliniat că interesul superior și bunăstarea copiilor reclamantului, mai ales gravitatea dificultăților cu care acești copii riscă să se confrunte în țara în care era expulzată persoana în cauză, constituiau criterii de evaluare dacă măsura de expulzare era necesară într-o societate democratică. Curtea consideră că obligația de a ține cont de interesul superior al copilului se aplică și atunci când persoana care urmează a fi expulzată este ea însăși minoră sau atunci când – cum este în prezenta speță – expulzarea este motivată de infracțiuni pe care persoana în cauză le-a comis când era minoră. În această privință, Curtea menționează că dreptul comunitar de asemenea acordă minorilor o protecție specială împotriva expulzării (paragraful 41 de mai sus, articolul 28 § 3 b) din Directiva 2004/38/CE). În afară de aceasta, obligația de a lua în considerare interesul superior al copilului a fost consacrată și în articolul 3 din Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (alineatul 36 de mai sus).

83. Cât privește expulzarea unui delincvent juvenil, Curtea consideră că obligația de a lua în considerare interesul superior al copilului include și facilitarea reintegrării acestuia. În această privință, ea observă că potrivit articolului 40 din Convenția cu privire la drepturile copilului, reintegrarea este unul dintre scopurile sistemului de justiție juvenilă (paragrafele 36-38 de mai sus). În opinia Curții, acest scop nu poate fi atins dacă legăturile sociale și de familie sunt rupte din cauza expulzării, care trebuie să rămână a fi ultima măsură la care ar trebui să se recurgă în caz de delincvență juvenilă. În acest sens, autoritățile austriece nu au acordat atenția corespunzătoare acestor aspecte.

84. În concluzie, Curtea consideră că expulzarea unui imigrant pe termen lung din cauza infracțiunilor în mare parte non-violente comise în perioada când era minor poate fi justificată cu dificultate (*Moustaquim*, citată mai sus, § 44, privind condamnarea unui reclamant pentru infracțiuni comise în perioada adolescenței, printre care mai multe capete de furt calificat, un capăt de tănuire a bunurilor sustrate și unul de distrugere a unui vehicul, două capete de acuzare de agresiune și unul de amenințare, și *Jakupovic v. Austria*, nr. 36757/97, § 27, 6 februarie 2003, cauză în care expulzarea fusese motivată de două condamnări pentru furt comise de reclamant când era minor și în care în plus persoana în cauză era încă minoră la momentul expulzării sale).

85. În schimb, Curtea a precizat că infracțiunile foarte violente pot justifica expulzarea, chiar și atunci când sunt comise de către un minor (*Bouchelkia*, citată mai sus, p. 65, § 51, cauză în care Curtea nu a constatat încălcarea articolului 8 prin emiterea ordonanței de expulzare a reclamantului în rezultatul condamnării acestuia pentru viol însoțit de violențe, săvârșit la vârsta de șaptesprezece ani; în deciziile *Hizir Kilic v. Danemarca*, nr. 20277/05, și *Ferhat Kilic v. Danemarca*, nr. 20730/05, din 22 ianuarie 2007, Curtea a declarat inadmisibile plângerile reclamanților referitoare la ordonanțele de expulzare emise contra lor ca urmare a condamnării acestora pentru tentativă de jaf, agresiune agravată și omor din imprudență comise la vârsta de șaisprezece și, respectiv, șaptesprezece ani).

ii. Durata șederii reclamantului

86. Venit în Austria în 1990, la vârsta de șase ani, reclamantul și-a petrecut restul copilăriei și adolescența în țara respectivă. El locuia în mod legal cu părinții, fratele său și sora, și în martie 1999 a obținut un permis de ședere permanent.

iii. Perioada de timp care s-a scurs de la comiterea infracțiunii, precum și conduita reclamantului în această perioadă

87. După cum s-a menționat mai sus, după ianuarie 2000 reclamantul nu a comis noi infracțiuni. Atunci când a fost examinat comportamentul acestuia după comiterea infracțiunilor, Camera a luat în considerare perioada de până la expulzarea sa în decembrie 2003. Ea a acordat importanță perioadei pe parcursul căreia persoana în cauză a avut o conduită corectă după eliberarea sa în mai 2002, menționând că el nu a comis nicio altă infracțiune în timpul celor optsprezece luni până la expulzare.

88. În opinia Guvernului, Camera nu trebuia să ia în considerare faptele survenite după decizia definitivă internă (paragrafele 58-59 de mai sus). El susține că decizia Curții administrative a fost pronunțată înainte de eliberarea reclamantului. În orice caz, atât Curtea administrativă, cât și Curtea Constituțională și-au întemeiat deciziile pe faptele stabilite de către autoritățile administrative în ultimă instanță. În prezenta cauză, aceasta era decizia din 19 iulie 2001 a Direcției pentru siguranța publică din Viena.

89. Curtea observă că hotărârea *Boultif* (citată mai sus, § 51) recomandă utilizarea în calitate de criteriu a „perioadei de timp care s-a scurs de la comiterea infracțiunii, precum și conduita reclamantului în această perioadă”. În acea cauză, Curtea a ținut cont de întreaga perioadă care s-a scurs de la săvârșirea infracțiunilor în 1994 până la plecarea reclamantului în Suedia în 2000, considerând că exemplara conduită a reclamantului în penitenciar și angajarea sa ulterioară în câmpul muncii au diminuat temerile că el pe viitor va constitui o amenințare pentru ordinea și siguranța publică. Cu toate acestea, din faptele acelei cauze nu rezultă care a fost termenul exact care s-a scurs între decizia definitivă internă pronunțată de tribunalul

federal elvețian în noiembrie 1999 și plecarea reclamantului „la o dată nespecificată în 2000” (*ibidem*, §§ 19 și 22). Într-un alt caz, în care între decizia Curții administrative austriece din decembrie 1996 și plecarea reclamantului în iunie 1997 au trecut șapte luni, Curtea a luat în considerare conduita exemplară de care acesta a dat dovadă după ultima sa condamnare, în aprilie 1994, până la încheierea procedurii în decembrie 1996 (*Yildiz*, citată mai sus, §§ 24-26 și 45).

90. Dacă urmărim abordarea adoptată în hotărârea *Boultif* (citată mai sus, § 51), aprecierea riscului pe care această persoană îl reprezintă pentru societate este influențată în mare măsură de faptul că între comiterea infracțiunilor și expulzarea persoanei în cauză a existat o perioadă semnificativă de conduită exemplară.

91. În această privință, trebuie de ținut cont de faptul că, potrivit jurisprudenței constante a Curții cu privire la articolul 3, în cazul în care expulzarea are loc înaintea pronunțării hotărârii Curții, existența riscului cu care s-a confruntat reclamantul în țara în care a fost expulzat trebuie să fie evaluat având în vedere faptele care erau cunoscute sau ar fi trebuit să fie cunoscute de Statul contractant la momentul expulzării. În cauzele în care reclamantul nu a fost expulzat cât timp durează examinarea cauzei în fața Curții, perioada care urmează a fi luată în considerare este cea în care se desfășoară procedura în fața Curții (*Saadi v. Italia* [GC], nr. 37201/06, § 133, 28 februarie 2008). În asemenea tip de cauze, Curtea nu se limitează la evaluarea situației de la data pronunțării deciziei interne definitive prin care a fost dispusă expulzarea.

92. Curtea nu este convinsă de argumentul Guvernului care rezultă din articolul 35 § 1 din Convenție și potrivit căruia evenimentele intervenite după decizia internă definitivă nu trebuie luate în considerare. Este adevărat că obligația de epuizare a căilor de recurs interne este menită să asigure faptul că Statele sunt trase la răspundere în fața unui organ internațional pentru actele lor, după ce au avut posibilitatea de a soluționa situația prin intermediul sistemului lor juridic intern (*Akdivar și alții v. Turcia*, hotărârea din 16 septembrie 1996, *Culegere* 1996-IV, p. 1210, § 65). Cu toate acestea, în cazurile de expulzare, o astfel de întrebare apare numai în cazul unei lungi perioade de timp între decizia definitivă de impunere a măsurii de expulzare și expulzarea efectivă.

93. În această privință, Curtea subliniază că sarcina sa este de a evalua compatibilitatea cu Convenția a expulzării efective a reclamantului și nu a hotărârii definitive de expulzare. Se pare că aceeași abordare a fost urmată, *mutatis mutandis*, și de Curtea de Justiție a Comunităților Europene care în hotărârea sa *Orfanopoulos et Oliveri* a afirmat că articolul 3 din Directiva 64/221 face imposibilă practica națională prin care instanțele naționale nu ar lua în considerare, la verificarea legalității expulzării cetățeanului unui alt Stat membru, faptele intervenite după ultima decizie a autorităților competente (paragraful 43 de mai sus). Prin urmare, în cauze de acest fel,

Statul trebuie să-și organizeze sistemul astfel încât să fie în măsură să ia în considerare noile fapte. Această abordare nu este incompatibilă cu aprecierea existenței unei „vieți de familie” la momentul în care măsura de expulzare devine definitivă, în lipsa oricărui element care ar indica că „viața de familie” a reclamantului a încetat după această dată (paragraful 61 de mai sus). Chiar dacă ar fi fost așa, reclamantul poate invoca în continuare protecția dreptului său la „viață privată” în sensul articolului 8 (paragraful 63 de mai sus).

94. Guvernul susține în acest sens că o procedură pentru a verifica dacă mai persistă condițiile care justifică expulzarea putea fi inițiată fie la cererea reclamantului, fie la inițiativa autorităților. Din speță rezultă că autoritățile naționale puteau efectua o nouă evaluare.

95. Curtea va lua prin urmare în considerare conduita reclamantului între ianuarie 2000, când acesta a comis ultima infracțiune, și decembrie 2003, când a avut loc expulzarea. În această perioadă de aproape trei ani și unsprezece luni, reclamantul a petrecut doi ani și trei luni și jumătate la închisoare, din 11 februarie 2000 până la 24 mai 2002. După eliberare până la 27 noiembrie 2003, dată la care a fost plasat în detenție în vederea expulzării, reclamantul s-a aflat încă un an și jumătate în Austria fără a săvârși noi infracțiuni. Cu toate acestea, spre deosebire de cauza *Boultif* (hotărârea citată mai sus, § 51), Curtea nu cunoaște prea multe despre comportamentul reclamantului în închisoare – cu excepția faptului că acesta nu a fost eliberat înainte de termen – și cunoaște chiar mai puțin în ce măsură situația reclamantului s-a stabilizat după eliberare. De aceea, spre deosebire de Camera, ea consideră că „perioada de timp care s-a scurs de la comiterea infracțiune, precum și conduita reclamantului în această perioadă” are mai puțină importanță în raport cu alte criterii, printre care faptul că reclamantul a comis infracțiunile, majoritatea non-violente, atunci când era minor.

iv. Trăinicia legăturilor sociale, culturale și familiale cu țara gazdă și cu țara de destinație

96. Curtea remarcă faptul că reclamantul și-a petrecut anii de formare din copilărie și tinerețe în Austria. El vorbește limba germană și a fost educat în Austria, unde locuiesc toate rudele sale. Prin urmare, principalele sale legături sociale, culturale și familiale sunt în țara respectivă.

97. Cât privește legăturile reclamantului cu țara sa de origine, Curtea menționează că reclamantul a explicat în mod convingător că la momentul expulzării el nu vorbea deloc limba bulgară. El nu citea și nu scria în grafie chirilică, fapt care nu a fost contestat, deoarece niciodată nu a mers la școală în Bulgaria. Cu atât mai mult nu s-a demonstrat și nici nu s-a enunțat că el ar fi avut alte legături strânse cu țara sa de origine.

v. Durata ordonanței de expulzare

98. În cele din urmă, pentru a aprecia proporționalitatea ingerinței, Curtea va lua în considerare durata perioadei de expulzare. Referindu-se la jurisprudența Curții, Camera a remarcat în mod corect că durata unei măsuri de expulzare trebuie să fie considerată ca unul dintre elementele relevante (a se vedea, cauze în care durata nelimitată a unei măsuri de expulzare a stat la baza concluziei că măsura era disproporționată, a se vedea *Ezzouhdi*, citată mai sus, § 35, *Yilmaz v. Germania*, nr. 52853/99, §§ 48-49, 17 aprilie 2003, și *Radovanovic*, citată mai sus, § 37; cauze în care durata limitată a măsurii de expulzare au stat la baza concluziei că măsura era proporțională, a se vedea *Benhebba*, citată mai sus, § 37, *Jankov v. Germania* (dec.), nr. 35112/92, 13 ianuarie 2000, și *Üner*, citată mai sus, § 65).

99. Marea Cameră împărtășește opinia Camerei conform căreia durata limitată a perioadei de expulzare nu este decisivă în prezenta cauză. Având în vedere vârsta tânără a reclamantului, zece ani de interdicție a șederii în Austria este aproape la fel de mult ca și perioada cât el a locuit în Austria, această perioadă fiind una determinantă în viața sa.

vi. Concluzie

100. Având în vedere cele expuse mai sus, în special caracterul non-violent – cu o singură excepție – al infracțiunilor comise de către reclamant când era minor și obligația Statului de a facilita reintegrarea lui în societate, perioada în care reclamantul a locuit în mod legal în Austria, legăturile sale familiale, sociale și lingvistice în Austria și lipsa legăturilor demonstrate cu țara de origine, Curtea consideră că dispunerea măsurii de expulzare, chiar pentru o durată de timp limitată, era disproporționată scopului legitim urmărit, mai exact scopului de „apărare a ordinii și prevenire a infracțiunilor”. Prin urmare, această măsură nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

101. În consecință a avut loc o încălcare a articolului 8 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

102. Articolul 41 din Convenție prevede :

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

1. Hotărârea Camerei

103. Camera a ținut cont de cauzele similare (*Yildiz*, citată mai sus, § 51, *Jakupovic*, citată mai sus, § 37, *Radovanovic v. Autria* (reparația echitabilă), nr. 42703/98, § 11, 16 decembrie 2004, și *Mehemi*, citată mai sus, § 41) și a declarat că faptul constatării unei încălcări constituie în sine o reparație echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral eventual suportat de către reclamant.

2. Observațiile părților

104. Reclamantul pretinde suma de 5 000 euro pentru prejudiciul moral pe care l-a suportat din cauza îndepărtării sale de familie.

105. Guvernul consideră că faptul constatării încălcării reprezintă în sine o reparație echitabilă suficientă.

3. Decizia Curții

106. Curtea consideră că reclamantul incontestabil a trăit sentimente de stres și anxietate, din cauza expulzării sale. După o evaluare echitabilă Curtea acordă reclamantului 3 000 euro (*Mokrani*, citată mai sus, § 43), plus orice taxă care poate fi percepută la impozitare.

B. Costuri și cheltuieli

1. Hotărârea Camerei

107. Camera a acordat reclamantului 5 759,96 euro, inclusiv taxa pe valoare adăugată (TVA), pentru costurile și cheltuielile efectuate în cadrul procedurii interne și în procedura desfășurată în temeiul Convenției până la pronunțarea hotărârii Camerei. Această sumă a inclus 3 797,96 euro pentru procedura internă și 1 962 euro pentru procedura în fața Curții.

2. Observațiile părților

108. În fața Marii Camere, reclamantul și-a menținut pretențiile cu privire la procedura internă. Cât privește procedura desfășurată în temeiul Convenției, el a pretins o sumă totală de 12 190,56 euro, inclusiv TVA, dintre care 6 879,84 euro, inclusiv TVA, pentru procedura în fața Marii Camere. În afară de aceasta, el a solicitat 457,26 euro pentru cheltuielile de transport și diurnă în legătură cu participarea avocatului său la audiere.

109. Guvernul menționează că suma costurilor și cheltuielilor suportate până la încheierea procedurii în fața Camerei, și anume 5 759,96 euro, a fost acceptată de Cameră și acordată în întregime. Guvernul nu a formulat niciun

comentariu cu privire la costurile suportate în cadrul procedurii din fața Marii Camere.

3. *Decizia Curții*

110. În ceea ce privește costurile și cheltuielile suportate în cadrul procedurii interne și a procedurii în temeiul Convenției până la hotărârea Camerei, Marea Cameră este de acord cu opinia Camerei că ele au fost suportate în realitate, au fost necesare și rezonabile ca mărime și prin urmare confirmă acordarea sumei de 5 759,96 euro. Cât privește costurile și cheltuielile aferente procedurii în fața sa, Marea Cameră la fel consideră că ele au fost suportate în realitate, au fost necesare și rezonabile ca mărime. Ea a acordat prin urmare suma pretinsă, mai exact 6 879,84 euro, inclusiv TVA, plus 457,26 euro pentru cheltuieli de transport și diurnă, ceea ce reprezintă o sumă totală de 7 337,10 euro.

111. În consecință, Curtea acordă reclamantului suma totală de 13 097,06 euro cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Penalități

112. Curtea consideră că este rezonabil ca penalitățile de întârziere să fie calculate în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Hotărâște*, cu șaisprezece voturi împotriva la unul, că a avut loc o încălcare a articolului 8 din Convenție;
2. *Hotărâște*, cu șaisprezece voturi împotriva la unul,
 - a) că Statul reclamat trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, 3 000 euro (trei mii de euro) cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută la impozitare, și 13 097,06 euro (treisprezece mii nouăzeci și șapte de euro și șase cenți) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice eventuală taxă datorată de reclamant ;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, să fie plătită o dobândă calculată la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei puncte procente ;
3. *Respinge*, în unanimitate, restul pretențiilor reclamantului cu privire la reparație echitabilă.

Redactată în limbile franceză și engleză, apoi pronunțată în ședința publică desfășurată la Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, la 23 iunie 2008.

Vincent Berger
Jurisconsult

Jean-Paul Costa
Președinte

La prezenta hotărârea se anexează, în conformitate cu articolele 45 § 2 din Convenție și 74 § 2 din Regulament, expunerea opiniei separate a judecătorului Steiner.

J.-P.C.
V.B.

Opinia separată nu a fost tradusă, dar este inclusă în versiunile lingvistice oficiale, engleză și franceză, ale hotărârii, care poate fi consultată în HUDOC, baza de date a jurisprudenței Curții.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reprodusă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul fiduciar pentru drepturile omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2012

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.